

مرکز مطالعات و برنامه ریزی بیان
Al-Bayan Center for Planning and Studies

انتخابات پارلمانی کردستان رقابت اقلیت کرد، که صدای نتایج آن تا بغداد طنین انداز می شود

علی ناجی

مجموعه نشریات مرکز مطالعات و برنامه ریزی البیان

درباره مرکز

مرکز مطالعات و برنامه ریزی بیان مرکزی مستقل و غیر انتفاعی است که مقر اصلی آن در شهر بغداد است. هدف اساسی این مرکز ارائه دیدگاه هایی صادقانه و واقع بینانه پیرامون مسائل ورخدادهای سیاسی خارجی مرتبط به خاورمیانه و به ویژه مسائل مرتبط به عراق می باشد. این مرکز مطالعاتی سعی دارد در عرصه های سیاسی و آکادمیک تحلیلاتی مستقل راهکارهای عملی و روشن ارائه نماید.

اهمیت اقلیمی و بین المللی عراق ورخدادهای پیاپی آن در مقارنه با اکثر تحلیلات سیاسی و دیدگاه هایی که سعی در دنبال کردن مسائل سیاسی این منطقه دارد نیازمند جوانب فکری روشن بوده و فاقد توانایی اندیشیدن خارج چهارچوب معمول که تصویر ذهنی منطقه ای وجهانی عراق را طی دهه های اخیر متبلور ساخته می باشد. بدین جهت این مرکز مطالعاتی تلاش می کند دیدگاه های نوینی که بی طرفی علمی و شفافیت و خلاقیت را رعایت می کند ارائه دهد. مطالعات مرکز بیان شامل بررسی و تحلیل بحرانهای عراق و خاورمیانه می باشد و در نظر دارد راهکارها و دیدگاههای مناسب و کارآمدی را در کوتاه مدت و بلند مدت در اختیار تصمیم گیرندگان سیاسی قرار دهد.

تمام حقوق نشر محفوظ است © 2018

www.bayancenter.org

info@bayancenter.org

انتخابات پارلمانی کردستان

رقابت اقلیت کرد، که صدای نتایج آن تا بغداد طنین انداز می شود

نوشته علی ناجی*

پیش گفتار

قانون اساسی عراق در اصل (۱۱۶-۱۲۱) خود، حق اعمال برخی از وظایف و اختیارات قانون گذاری و اجرایی را به اقلیم کردستان داده است که توسط پارلمان اقلیم اتخاذ می شوند؛ که به نوبه ی خود به تصویب قوانین و لایحه های مرتبط با مسائلی همچون بهداشت و سلامت، آموزش و پرورش، امنیت داخلی، کشاورزی، اقتصاد و غیره می پردازد.

این اقلیم در سی ام ماه سپتامبر آینده، شاهد برگزاری پنجمین دوره ی انتخابات پارلمانی خود خواهد بود و رأی دهندگان اقلیم از طریق یک حوزه انتخابی، ۱۱۱ نماینده را انتخاب خواهند کرد و این امر فرصت بزرگی برای کاندیداها فراهم خواهد کرد تا بدون اتکا بر احزاب یا مناطق محل سکونت خود در انتخابات پیروز شوند.

در این انتخابات، ۷۰۹ کاندیدا در دو ائتلاف و ۸ تشکل سیاسی بر سر، ۱۰۰ کرسی با هم رقابت می کنند که کرسی های عمومی نامیده می شوند، و ۶۴ کاندیدای دیگر در ۱۹ تشکل سیاسی قرار دارند که یک «سهمیه» تشکیل می دهند و سهم آنها ۱۱ کرسی است. قانون اساسی همچنین بر تقسیم کرسی ها بر اساس جنسیت تأکید دارد به گونه ای که ۷۷ کرسی را به مردان و ۳۴ کرسی را به زنان اختصاص داده است.

فرآیند انتخابات در اقلیم کردستان به اصل توزیع کرسی ها بر اساس "مقسوم علیه انتخاباتی" اتکا دارد، به همراه اعطای کرسی های خالی از طریق بزرگترین باقیمانده به قویترین بازندگان انتخابات.

* پژوهشگر مرکز مطالعات و برنامه ریزی بیان.

قانون انتخابات (۲۰۱۸) در مقایسه با سایر شیوه‌ها؛ مانند روش، «سنت-لاگه» که در انتخابات مجلس نمایندگان عراق به کار گرفته شد یا موضوع عبور از آستانه‌ی انتخاباتی که هر جناحی را موظف می‌سازد که برای مثال؛ ۱۰ درصد از آرا را کسب کند تا طبق آن چه در ترکیه مرسوم است بتواند یک نسبت را به دست بیاورد، همچنین از اکثریت نسبی یا اکثریت مطلق، به نسبت عادلانه‌تر است.

این مقاله بر تمام جنبه‌های این رقابت انتخاباتی تمرکز دارد، از جمله: اتخاذ روش‌های جدید از سوی کمیته انتخابات کردستان با هدف جلوگیری از دست‌کاری و تقلب در سن قانونی رای‌دهندگان. این کار جهت اطمینان از شفافیت انتخابات و به سبب بعضی شک و اعتراض‌ها به نتایج، توسط جناح پیروز یا شکست خورده مطرح می‌شود که دلیل آن نفوذ اکثر احزاب در مناطق اقلیم است.

حضور بیش از یک گروه از رأی‌دهندگان ممکن است باعث شود نتایج انتخابات، نقشه پارلمان کردستان را تغییر دهد و موجب بازتاب دیدگاه‌های مختلف احزاب گردد که پیامدهای آن با وجود بیش از یک تشکّل سیاسی گردد، بر خلاف گذشته به فرآیند سیاسی عراق خواهد رسید.

کمیته انتخاباتی و قانون کنونی انتخابات

کمیته انتخابات و همه‌پرسی اقلیم، بر فرآیند انتخاباتی که قرار است در پایان ماه سپتامبر برگزار شود، نظارت خواهد کرد. شایان ذکر است که این کمیته در روز چهارشنبه مصادف با دوازدهم دسامبر (۲۰۱۴) و از طریق رای‌گیری در خصوص نه عضو آن (که هیأت اصلی آن را بدون عضویت نماینده‌ای از ترکمن‌ها و مسیحیان تشکیل می‌دهند) از پارلمان کردستان رای اعتماد گرفت^۱، که اعضای غیر مستقل و وابسته به احزاب کرد عضو این کمیته: (دو نفر از حزب دموکرات کردستان، دو نفر از اتحادیه میهنی، دو نفر از جنبش تغییر، یک نفر از اتحادیه اسلامی، یک نفر از جماعت اسلامی) هستند^۲.

این کمیته پیش از این، همه‌پرسی استقلال کردستان را برگزار کرد؛ اما ریاست آن گفته بود؛ برگزاری همه‌پرسی خیلی آسان‌تر از انتخابات پارلمانی است؛ زیرا ابزاری که در آن مورد استفاده قرار می‌گیرد متفاوت است و هیچ‌گونه ثبت‌نامی از کاندیداها و جناح‌های سیاسی و حزبی در

آن وجود ندارد.^۳

قانون انتخابات پارلمان کردستان در (۲۰۱۸) بیشتر شبیه قانونی است که به موجب آن انتخابات پارلمان کردستان در (۱۹۹۲) برگزار شد و در آن آمده است که این اقلیم دارای یک حوزه‌ی انتخاباتی و صدویازده کرسی است، از جمله؛ صد کرسی که کاندیداهای چهار استان کردستان بر سر آنها با هم رقابت می‌کنند و عبارتند از: (اربیل، سلیمانیه، دهوک، حلبچه)، که حلبچه اخیراً به استان تبدیل شد و درون خاک اقلیم به عنوان استان در نظر گرفته شد. اما از یازده کرسی باقیمانده، پنج کرسی به ترکمن‌ها و به همین تعداد نیز به قومیت کلدانی سریانی آشوری، اختصاص داده شد و یک کرسی هم به ارمنی‌ها تعلق گرفت.^۴

برخی از جناح‌های سیاسی، کردی - به ویژه احزاب مخالف - با تشکیل تنها یک حوزه‌ی انتخاباتی در اقلیم مخالفت کردند، و این به دلیل عدم برخورد منصفانه با اراده‌ی رای‌دهندگان بود؛ به‌طوری‌که امکان مشارکت گسترده در یک استان خاص می‌تواند وجود داشته باشد که در آن تعدادی از کاندیداها به ضرر یکی دیگر از استان‌ها که شرکت‌کننده‌ی کمتری دارد پیروز می‌شوند؛ به ویژه آن‌که استان‌های اربیل و دهوک به مثابه‌ی پایگاهی مردمی برای حزب دموکرات کردستان هستند و برخلاف دو شهرستان سلیمانیه و حلبچه، در هر انتخاباتی شاهد مشارکت فعال و گسترده بوده‌اند.

قانون انتخابات پارلمانی اقلیم از مکانیسم توزیع کرسی‌ها بر اساس سیستم تقسیم آرای صحیح بر تعداد کرسی‌ها استفاده کرده تا مقسوم علیه انتخاباتی و یا آستانه‌ی انتخاباتی را از آن به‌دست آورد، و هر کس به آستانه‌ی انتخاباتی برسد با توجه به تعداد آرای خود، به کرسی‌ها دست خواهد یافت و کرسی‌های خالی به لیست شکست‌خورده که میان هم‌ترازان خود دارای بالاترین تعداد آرای انتخاباتی باشد، داده می‌شود و به اصطلاح؛ بازندگان قوی انتخابات نامیده می‌شوند. کرسی‌ها با توجه به آرای به دست آمده، همان‌گونه که در جدول شماره (۱) نشان داده شده است، به آنها تعلق می‌گیرد:

نام جناح	تعداد آرای مکتسبه	مقسوم علیه ۱	مقسوم علیه ۲	مقسوم علیه ۳	مقسوم علیه ۴	تعداد کرسی ها
لیست الف	۹۰۰/۰۰۰	۷۰۰۰۰۰ (۱)	۵۰۰۰۰۰ (۱)	۳۰۰۰۰۰ (۱)	۱۰۰/۰۰۰ (۱)	۳ + ۱ = ۴
اتحاد (ب)	۶۱۰/۰۰۰	۴۱۰۰۰۰ (۱)	۲۱۰۰۰۰ (۱)	۱۰/۰۰۰		۲
جناح (ج)	۲۵۵۰۰۰	۲۰۰۰۰۰ (۱)	۵۵۰۰۰ (۱)			۱ + ۱
ائتلاف (د)	۱۱۰/۰۰۰	۱۱۰/۰۰۰ (۱)				۱
لیست (ک)	۹۰/۰۰۰	۹۰/۰۰۰ (۱)				۱
ائتلاف (ی)	۳۵۰۰۰					۰
	۲/۰۰۰/۰۰۰					۱۰

جدول شماره (۱) مکانیسم توزیع کرسی ها را شرح می دهد

از جدول شماره (۱) معلوم می شود که لیست های دارای پس زمینه ی آبی، کرسی هایی را با توجه به آرای مکتسبه خود به دست آوردند که از مقسوم علیه انتخاباتی فراتر رفته اند؛ (الف) سه کرسی، (ب) دو کرسی، (ج) یک کرسی، اما کرسی های خالی به جناح هایی تعلق گرفت که آرای اخذ شده ی آنها فراتر از آستانه ی انتخاباتی بود.

جناح‌هایی که با رنگ نارنجی مشخص شده‌اند، دارای تعداد آرای بالایی هستند، مثل؛ ائتلاف (د) و لیست (ک)، در حالی که ائتلاف (ی) که با رنگ قرمز مشخص شده است، به دلیل پایین بودن آرای به دست آمده، از پیروزی در انتخابات ناکام مانده است.

مشخصات شناسنامه‌ای رای‌دهندگان

همه‌ی شهروندان استان‌های اقلیم که بالای هجده سال دارند حق شرکت در انتخابات و رای‌دادن به‌صورت مستقیم و محرمانه را دارند و حدود سه میلیون و یکصد هزار رأی‌دهنده، واجد شرایط شرکت در انتخابات سپتامبر (۲۰۱۸) هستند.

کمیته‌ی انتخاباتی کردستان، مکانیسم‌های جدیدی را با هدف جلوگیری از تقلب در انتخابات اتخاذ کرده است که شامل موارد زیر است:

۱- تجدید و بررسی مشخصات شناسنامه‌ای مورد استناد کمیته عالی مستقل انتخابات (کمیته فدرال) در انتخابات مجلس نمایندگان عراق برای استان‌های اقلیم، اگرچه مدت زمان بین آنها بیش از پنج ماه نیست.

۲- بررسی سوابق نظامیان و حذف آنها از لیست اطلاعات ثبتی رأی‌دهندگان شرکت‌کننده در انتخابات عمومی؛ زیرا انتخابات پیشین نشان داد بسیاری از کسانی که تنها واجد شرایط شرکت در انتخابات خاص بودند، در انتخابات عمومی نیز رای داده‌اند.

۳- هر رأی‌دهنده‌ای که بیش از نود سال دارد، باید در هنگام به روز رسانی مشخصات شناسنامه‌ای خود حضور یابد، و نمی‌تواند این امر را به وکیل یا نماینده‌ای از جانب خویش بسپارد زیرا کمیته معتقد است، مشخصات شناسنامه‌ای موجود در وزارت بازرگانی که در اطلاعات ثبت شده رأی‌دهندگان از آن استفاده می‌شود، افراد درگذشته‌ای نیز هستند که خانواده‌های آنها مرگشان را به این وزارتخانه اطلاع نداده‌اند. این امر در مورد افراد با درآمد بالا و از خواص جامعه که در لیست اطلاعاتی وزارت درج نشده نیز صدق می‌کند.

دو دستگی رأی‌دهندگان و اختلافات میان مناطق

به دلیل وخامت شرایط اقتصادی و معیشتی در اقلیم کردستان - پس از آن که دولت فدرال عراق پرداخت بودجه‌ی جاری اقلیم جهت واریز «حقوق و دستمزد» را قطع کرد؛ و این کار به دلیل صادرات نفت از سوی کردستان بود که بدون موافقت بغداد انجام گرفت - و از بین رفتن حس اعتماد رأی‌دهندگان به تحقق بخشیدن به شعارها و وعده‌های احزاب در هر انتخابات، سبب شد که رأی‌دهندگان گُرد به سه گروه تقسیم شوند؛ به همین دلیل ممکن است شاهد مشارکت انتخاباتی باشیم که به ۶۰ درصد از تعداد کل رأی‌دهندگان نرسد. این سه گروه به شرح زیر تقسیم می‌شوند:

۱. اکثریت خاموش: این گروه بزرگترین گروه اجتماعی در جامعه‌ی کردستان عراق را تشکیل می‌دهد و بیشتر افراد آن جوان هستند (پسران و دختران) و از لحاظ سیاسی عضو هیچ حزبی نیستند و به ایدئولوژی‌هایی که توسط احزاب به کار گرفته می‌شود، وابسته نیستند و تحت تأثیر اندیشه‌های ملی‌گرایی قرار نمی‌گیرند و شعارهای جناح‌های سیاسی آنها را تکان نمی‌دهد، که این امر به علت جوان بودن و سطح بالای فرهنگی و اجتماعی افراد آن و همچنین در نتیجه معاشرت با کسانی است که در خارج از محدوده‌ی جغرافیایی آنها و از طریق تحصیل یا از طریق شبکه‌های اجتماعی با آنها ارتباط دارند و چشم و ذهن اندیشمند آنها را به روی دنیا باز کرده است.

این گروه دیدگاه‌ها، نگرش‌ها و مواضع مختلفی نسبت به فرایند انتخابات و شرکت کنندگان در آن را دارند. ممکن است در انتخابات مشارکت داشته باشند اما کسی نمی‌داند نسبت مشارکت آنها چه قدر خواهد بود؟ و آیا به احزاب قدیمی معروف در اقلیم رأی خواهند داد یا به جناح‌های جدید؟

۲. توده‌های حزبی: این گروه از رأی‌دهندگان، از اعضای حزب یا از طرفداران آن هستند و مشخص است که آرای آنها به چه کسانی داده می‌شود و چه کسی را انتخاب می‌کنند، خواه با کاندیدایی که در لیست حزب قرار دارد متقاعد شده باشند، یا بر اساس آن چه رهبران حزبی که به آن وابسته‌اند، از او خواسته‌اند.

کار این گروه تنها به رأی دادن محدود نمی‌شود، بلکه می‌کوشند بر اکثریت خاموش نیز تأثیر بگذارند، زیرا آنان از کاندیدا یا رئیس حزب به رأی‌دهندگان نزدیک‌ترند.

۳. **مخالفین شرکت در انتخابات:** این همان گروهی است که روز به روز بزرگ‌تر می‌شود، از آن جهت که معتقدند بین احزاب حاکم و اپوزیسیون هیچ تفاوتی نیست و کاندیداهای مستقل نیز در کنار این احزاب قادر به انجام هیچ کاری نیستند.

به‌رغم مشارکت انتخاباتی ضعیفی که ممکن است در سی‌ام سپتامبر آینده شاهد آن باشیم، با این وجود انتخابات اقلیم بسیار رقابتی خواهد بود و با انتخابات پیشین تفاوت خواهد داشت.

این امر ناشی از چند دسته شدن شهروندان در مناطق تحت سیطره و نفوذ یک حزب خاص و تقسیم آن به بخش‌های مختلف میان جناح‌های انتخاباتی؛ و تظاهر هر یک از احزاب به اینکه از بقیه قدرتمندتر است، چه احزاب قدیمی و معروف کردستان و چه احزابی که به‌رغم نوپا بودن، به‌دنبال دستیابی به ثبات و اظهار وجود هستند. در این مقاله با توجه به استان تمرکز هر یک از این احزاب به آنها خواهیم پرداخت:

۱. **سلیمانیه:** این استان به مدنیّت و آزادی بیان شهروندان معروف است و شهر فرهنگی اقلیم به حساب می‌آید. این گستردگی فرهنگی به شکل چشم‌گیری بر انتخابات انعکاس یافته است، به گونه‌ای که نزدیک به ده جناح انتخاباتی بر سر آرا، با هم رقابت می‌کنند که عبارتند از: اتحادیه میهنی کردستان که بیشترین نفوذ را در این شهر داراست و همیشه کاندیداهایی دارای وزنه‌ی توده‌ای، از میان نخبگان و افراد شایسته معرفی می‌کند و با طرفداران جنبش پرنفوذ تغییر در حومه‌ها و روستاها، رقابت می‌کند و برای اولین بار در این رقابت، جناح انتخابی جدید عدالت و دموکراسی به رهبری برهم صالح وارد این کارزار انتخاباتی شده است.

رقابت دیگری که در این شهر جریان دارد مربوط به نخبگان فرهنگی است و میان جنبش نسل جدید به رهبری شاسوار عبدالله، و حزب کمونیست کردستان از یک سو و ائتلاف «سردم» که از حزب سوسیال دموکرات کردستان، حزب کارگران و مبارزان کردستان و اتحادیه ملی کردستان از سویی دیگر تشکیل شده است، نمود می‌یابد.

اما رقابت سوم از بقیه رقابت‌ها قدری سبک‌تر است که از یک سو مختص صاحبان ایدئولوژی اسلامی - جماعت اسلامی کردستان - سلفی است، و ائتلاف «به‌سوی اصلاحات» که شامل اتحادیه اسلامی «اخوان المسلمین» و جنبش اسلامی - با پیشینه سلفی شدید - از سویی دیگر است.

در اینجا نباید فراموش کنیم که حزب دمکرات کردستان در سلیمانیه، از تأثیر و نفوذ قابل توجهی برخوردار است و قادر است تعدادی از رأی‌ها را به ویژه در رأی‌گیری خاص به دست آورد، همچنین این حزب در معادله‌ی سهمیه‌بندی مختص نیروهای امنیتی قرار دارد.

۲. اربیل: شهر زرد! چنین نامیده می‌شود. این نام‌گذاری با پرچم زرد حزب دموکرات و نفوذ بیش از اندازه‌ی آن در نهادهای استان ارتباط دارد و کردها، این شهر را پایتخت کردستان عراق می‌دانند.

در حومه‌ی این شهر مناطق و روستاهایی وجود دارند که رأی‌دهنده‌ی زیادی ندارند و سایر احزاب مانند: اتحاد ملی، جماعت اسلامی و اتحادیه اسلامی در آنها نفوذ دارند. جنبش نسل جدید نیز به عنوان یک صدای مخالف وارد این رقابت خواهد شد که مناصب حکومتی را تجربه نکرده است و چه‌بسا توسط کسانی انتخاب شود که وجهی تازه‌ای برای نمایندگی خود در پارلمان می‌جویند.

۳. دهوک: این استان با وجود مساحت کوچک و جمعیت پایینی که دارد، در تمام انتخابات قبلی بالاترین نرخ مشارکت را در انتخابات پارلمانی عراق در ماه می گذشته داشته است که نسبت مشارکت در آن ۶۹ درصد بود^۵، و در رفراندومی که برای جدایی از عراق در ماه سپتامبر سال گذشته، برگزار شد نسبت مشارکت در استان به ۹۰ درصد رسید^۶. در انتخابات پارلمانی سابق اقلیم، ۲۴ کاندیدا از مجموع ۱۰۰ کاندیدای آن در سه استان کردستان عراق به پیروزی رسیدند.

رقابت انتخاباتی در دهوک بین حزب دموکرات و اتحادیه اسلامی است. این امر از سیطره‌ی هر کدام از این دو حزب بر مساحت جغرافیایی مهمی از شهرها و بخش‌های استان نشأت می‌گیرد، و این رقابت برای جناح‌های مسیحی در چارچوب "سهمیه‌بندی" اقلیت‌ها خواهد بود.

۴. حلبچه: این استان از جنبه‌ی اداری با ماهیت اسلامی آن از لحاظ اجتماعی و سیاسی، به عنوان استانی تازه تأسیس شناخته شده است. این استان پایین‌ترین آمار مشارکت از راه‌های دموکراتیک را در میان سایر استان‌های کردستان داراست، زیرا ساکنان آن معتقدند که رهبران اقلیم، سکولار هستند و حکومت آنها با شریعت اسلامی تطابق ندارد،

تاجایی که مشارکت آنها در همه‌پرسی جدایی اقلیم کردستان به ۵۲ درصد رسید و کمترین نسبت مشارکت را در شهرهای اقلیم به دست داد و طی همه‌پرسی در رتبه‌ی اول نتایج آرای «نه به جدایی» اقلیم کردستان از عراق قرار گرفت.^۶

سهمیه‌بندی احزاب اقلیت‌های دینی

جناح‌های وابسته به اقلیت‌ها بر سر یازده کرسی با هم رقابت می‌کنند که پنج کرسی به ترکمن‌ها و به همین تعداد نیز به قومیت کلدانی سریانی آشوری، اختصاص دارد و یک کرسی هم به ارامنه تعلق دارد.

سیاست سهمیه‌بندی در اقلیم با اتهاماتی مواجه است مبنی بر این‌که پیروزی هر کدام از افراد وابسته، در گرو نفوذ احزاب خاص است. این امر از طریق هدایت برخی از رأی‌دهندگان وابسته به آنها جهت انتخاب کاندیدای مورد نظر از لیست اقلیت‌ها است که با هدف پیروزی در انتخابات و تبدیل شدن به عضوی از جناح که رأی‌دهندگان وابسته به نفع او رأی داده‌اند، انجام می‌پذیرد، و پیشنهادهایی را به نام اقلیت یا قومیت خود ارائه می‌دهد که در خدمت منافع حزب خود است.

این امر جناح‌های سیاسی مخالف موجود در اقلیم را بر آن داشت تا خواستار تدوین یک بانک مشخصات فردی ویژه‌ی رأی‌دهندگان وابسته به اقلیت «سهمیه‌بندی» شوند و به هیچ فردی بیرون از این بانک اطلاعاتی اجازه‌ی رأی دادن به لیست «سهمیه‌بندی» داده نشود. ده‌ها تن از افراد وابسته به این اقلیت‌ها نیز خواستار رد مخالفان شدند^۷، اما این درخواست توسط اکثریت پارلمانی رد شد با این اعتقاد که تحقق این خواسته، به تبعیض میان مردم عراق در اقلیم منجر خواهد شد.

نتایج انتخابات و بهره‌برداری بغداد از آنها

انتظار می‌رود که نتایج انتخابات در اقلیم کردستان از حیث دستیابی به کرسی‌های پارلمان، تفاوتی با دوره‌های گذشته نداشته باشد. محدود شدن رقابت در بطن یکی از اقلیت‌ها، تکرار مجدد شعارهای قدیمی در هر انتخابات، کم بودن جناح‌های رقیب علی‌رغم شکل‌گیری و ظهور جنبش‌های جدیدی که هنوز در ابتدای مسیر سیاسی و انتخاباتی خود هستند، از خصوصیات این دوره از انتخابات هستند.

حزب دموکرات به دلیل نفوذ گسترده‌ی خود در استان‌های اربیل و دهوک و نیروهای نظامی آن، که رأی خود را به این حزب خواهند داد در جایگاه نخست قرار می‌گیرد. روش انتخاباتی آنها در تقسیم مناطق به نقاط جغرافیایی سبب می‌شود که آرای آنها به نفع کاندیدای خاصی داده شود. در نتیجه؛ کاندیدای مورد نظرشان راهی پارلمان می‌شود و آرای موجود در فهرست آنها پراکنده نمی‌شود.

اتحادیه‌ی میهنی بر خلاف آن‌چه در انتخابات پیشین رخ داد و در رتبه سوم قرار گرفت، رتبه دوم را به خود اختصاص خواهد داد. این امر نه به خاطر افزایش محبوبیت‌اش، بلکه به دلیل ضعف حریف در پایگاه مردمی آن در استان سلیمانیه، که همان جنبش تغییر است، اتفاق می‌افتد. اتحادیه میهنی همچنین دست به انتخاب یک مرد جوان با محبوبیت توده‌ای در میان طرفداران خود زد تا مبارزات انتخاباتی‌اش را رهبری کند.

اتحادیه میهنی همچنین با توجه به تعداد کرسی‌هایی که در پارلمان پیشین بر آنها دست یافته بود، شاهد کاهش تعداد کرسی‌های خود خواهد بود که این امر به دلیل ضعف صفوف مقامات داخلی، پراکنده شدن اعضای جنبش پس از درگذشت رهبر آن انوشیروان مصطفی در ماه می (۲۰۱۷) کناره‌گیری همیشگی برخی از چهره‌های سرشناس آن از کارهای حزبی و سیاسی و کوتاه آمدن آنان از شعار اپوزیسیون که از همان آغاز تأسیس اتحادیه و با هدف تقویت حکومت اقلیم و وارد شدن به دولت پیشین و کنار کشیدن از آن، سر دادند.

اما جغرافیای انتخاباتی اسلام‌گرایان به خوبی شناخته شده است و هیچ تغییری در توان انتخاباتی آنها روی نداده است و اگر تغییری انجام شود، آرای آنها از محیط این جغرافیا بیرون نخواهد رفت.

شایان ذکر است که اتحادیه‌ی اسلامی به داشتن پایگاه اجتماعی بزرگ زنان و معرفی کاندیداهایی از میان چهره‌های علمی با جایگاه اجتماعی گسترده و میزان اعتماد بالا در میان شهروندان معروف است که همیشه به آنها اتکا دارد و به همراه متحد انتخاباتی رادیکال پیشین خود یعنی جنبش اسلامی، بالاترین جناح ایدئولوژیک خواهد بود که بیشترین تعداد کرسی‌ها را برنده خواهد شد. بعد از این دو جناح، جماعت اسلامی قرار می‌گیرد که خود را «جنبش سلفی گردها» می‌خواند و از امتیاز قشر جوان، خطیبان و امامان جماعت مساجد بهره‌مند است. با این حال؛ شاهد یک غافل‌گیری در خصوص نمایندگی پارلمانی جدید خواهیم بود که توسط

جناح‌های جدید هم‌چون: جنبش نسل جدید و ائتلاف دموکراسی و عدالت به‌دست خواهد آمد که می‌توانند از طریق کسب کرسی‌هایی با سایر فراکسیون‌های پارلمان ائتلاف کنند تا به تصویب لایحه‌ها بپردازند و یا طرح‌های پیشنهادی احزاب دارای اکثریت در پارلمان را رد کنند، که قطعاً شاهد شکل‌گیری یک اپوزیسیون پارلمانی در مخالفت با دولت جدید خواهد شد.

نتیجه‌گیری

اقلیم کردستان عراق نخستین انتخابات در سال (۱۹۹۲) را با مشارکت چهار جناح برگزار کرد که عبارت بودند از: حزب دموکرات، اتحادیه‌ی میهنی، جنبش آشوری و اتحاد مسیحیان کردستان) و پس از آن سه دوره‌ی انتخاباتی در سال‌های (۲۰۰۵، ۲۰۰۹، ۲۰۱۳) برگزار شد و در حال حاضر هم در شرف ورود به پنجمین دوره‌ی مجلس نمایندگان است.

اما میزان مشارکت رأی‌دهندگان به‌دلایل ذکر شده در بالا، در دوره‌ی اخیر رو به کاهش گذاشته است، از جمله در انتخابات پارلمانی عراق که در استان‌های اقلیم برگزار شد، و ممکن است نسبت شرکت‌کنندگان در رأی‌گیری سی‌ام سپتامبر آینده از ۶۰ درصد فراتر نرود و یا کمتر از ۷۳ درصد مربوط به انتخابات (۲۰۱۳) خواهد شد.^۹

این امر بر مخالفت شهروندان با آنچه در اقلیم اتفاق می‌افتد، دلالت دارد؛ از جمله بدتر شدن اوضاع و بسیاری از مشکلات معیشتی است که هر روز بر وخامت آن افزوده می‌شود. کسانی هم هستند که شرکت نکردن در انتخابات را بخشی از آزادی‌بی‌قلمداد می‌کنند که توسط دموکراسی در اقلیم کردستان و یا در سطح عراق به‌طور کلی داده شده است، و دلیل آن عدم متقاعد شدن رأی‌دهنده در مورد برنامه‌های کاندیداها یا لیست‌های انتخاباتی است.

می‌توان گفت تقریباً هر کدام از احزاب اقلیم کردستان نقطه‌ی قوت انتخاباتی خود را شناخته است و دلیل امتناع مردم از شرکت در انتخابات و نیز نقاط ضعف خود را از طریق نتایج انتخابات مجلس نمایندگان عراق که در دوازدهم سپتامبر گذشته برگزار شد، تشخیص داده است. این احزاب به‌شدت از اشتباهات خود درس گرفتند و در جهت تصحیح آنها در ماراثن انتخاباتی عمل کردند و می‌کوشند تا در این انتخابات به بالاترین سطح از آرمان‌های خود دست یابند.

اما مهمترین رویداد در انتخابات آینده؛ نتایج آن است که بر دو بخش تأثیر خواهد گذاشت: نخست بخش داخلی؛ و آسان تصویب نشدن لایحه‌ها و قوانین در پارلمان کردستان، آن‌هم به‌علت

وجود جناح‌های تازه تأسیس و یا آنهایی که در سال‌های اخیر تشکیل شده و در دایره اپوزیسیون ماندگار شدند، به عبارت دیگر؛ برعکس وضعیت سابق که پارلمان در طی آن با حضور اکثریت پارلمانی متشکل از ائتلاف میان (حزب دموکرات و اتحادیه میهنی) اداره می‌شد. و بخش دیگر: تعدادی از جنبش‌ها و احزابی که صاحب کرسی‌های اندکی در مجلس عراق هستند، طوری عمل می‌کنند که وضعیت سیاسی و پارلمانی کردستان با معادلات سیاسی پیشین تفاوت داشته باشد. دلیل این امر وجود بیش از یک سنگر گرد در بغداد است که می‌توانند در خصوص آنچه به نظرشان مناسب شهروندان آنان است، با احزاب سیاسی ائتلاف یا توافق کنند، حتی اگر این امر در میان جاه‌طلبی‌های احزاب بانفوذ و حاکم، به ضرر رقیبان‌شان با همان قومیت تمام شود. مهم این است که تصویر احزاب کردستان، وحدت و یکپارچگی را القا کند و دو دسته شدن و اختلاف دیدگاه‌های نمایندگان مردم کردستان عراق بر ارائه طرح‌های پیشنهادی و رأی‌گیری برای تصویب قوانین تاثیر نگذارد، به ویژه در مجلس نمایندگان عراق که شاهد حضور هفت نام‌لیست گرد با افکار و دیدگاه‌های مختلف در خصوص نحوه مدیریت مسائل داخلی اقلیم و شیوه تعامل با دولت فدرال است.

(Endnotes)

1. <https://www.alsumaria.tv/news/117965>
۲. منابع ویژه از درون یک جناح سیاسی که در انتخابات حضور دارد.
3. <http://www.kdp.info>
4. <http://www.khec.krd>
5. <https://www.skynewsarabia.com>
6. <http://www.aljazeera.net>
7. <https://www.alaraby.co.uk>
8. <https://www.alghadpress.com>
9. <http://www.alraimedia.com>